

Bakonyi tündémese

Zirc_reb@m

TDK-2019
Identitás és kultura 7.

Pénzes Laura
Tamás Vivien

Konzulensek:
Fábián Gábor DLA
Lassu Péter

Budapest, 2019

Tervezési helyszín

Konceptió terv

Működési elv

Építészeti elemek

Befejezés

Forrásanyagok / hivatkozások

Bevezetés

3. oldal

Absztrakt

Zirc történeti áttekintése

Tárgyalás

6-8. oldal

Konceptió terv

Működési elv

16. oldal

Konzekvencia / prototípus

Konceptió terv

Működési elv

Építészeti elemek

Befejezés

Forrásanyagok / hivatkozások

Absztrakt

4. oldal

Tervezési helyszín

10-15. oldal

Tárgyalás

8-9. oldal

Működési elv

16. oldal

3. oldal

Absztrakt

Zirc történeti áttekintése

Fotó: Tamás Vivien

Zirc földrajzi szempontból, mint „Bakony fővárosa” jelenik meg a közudvarban. Magyarországon legmagasabban elhelyezkedő városa, mely a Dunántúlon található, Veszprém vonzás körzetében. A történelemben először 1199-ben esik szó Zircről, akkor még Sirc formában említik. 1182-ben III. Béla alapította ciszterci apátságot megalapító szerepet töltött be nemcsak a város, de a 15. századi Magyarországon Zirc történelmében is. A 18. század első felében a kurucok felégették a házakat, majd ezt követően német telepek érkeztek és elkezdődött a házak felépítése. Így indult meg Zirc újjáépítése, végül városi rangot kapott 1984-ben.

Zirc számos nevezetességgel rendelkezik, a város jelképe a már említett 1700-as években épült ciszterci bazilika minor barokk stílusú templom, mely a közéleti apátságtól nyugatra helyezkedik el. A város központjában található a ciszterci monostor, melyet a 18. században barokk a templomhoz csatlakoztató. Jelenleg itt található a Bakonyi Természetudományi Múzeum, valamint a Reguly Antal Műemlékkönyvtár. Az Apátsághoz tartozó 20 hektáros természetvédelmi terület, angolker stílusú Arborétum is a város látogatói helyszínei közé tartozik.

A közelben elhelyezkedő megyeszékhely, Veszprém elnyerte a 2023. Európa Kulturális Fővárosa címet, melyhez kapcsolódó pályázatban a vonzáskörzetében található Zirc is érintett a tervezett fejlesztések programok tekintetében. Az elképzelések között szerepel a falvak, községek pajtáinak felújítása, az „Öröme, örömlánc” keretében, ennek célja kulturális és közösségi programok helyszíneinek kijelölése és a helyi identitás megerősítése.

Fotó: Tamás Vivien

4. oldal

A régi városközpontként működő középkori tér környezetében található tervezési helyszínünk, mely a Veszprém felől érkezőket fogadja. A templommal szemben nadrágszli telken háromszögletű parasztházak találhatók, melyekre három merőlegesen elhelyezkedő mezőgazdasági épület került. A pajtáknak egyfajta elvárosított szerepük volt, a lakóházhoz közeli belső udvar és a gazdasági terület között. Az épületek kőfalakkal, látszófödésű falakkal, téglafalakkal, magas belsőteret hajdan istállóként, majd termények és eszközök tárolására használták. Szorosan egymás mellé épültek, valamint sínes összekötéssel is köztük. Tervezési helyszíneink ezek a pajták, melyek ma már kihasználhatatlanok, részben üresen állnak. Jelenleg mindegyik magántulajdonban van, a kerlen keresztül megközelíthetők, főként kerli eszközök tárolására használják. A telkeket egy pátk szeli ketté, melyhez a pajtától indulva először lejt vezet, majd egy összekötő hídton átkelve a terület emelkedve folytatódik. A hatalmas zöld „mezőt” fák övezik, kisebb csoportosulásokkal vegyve.

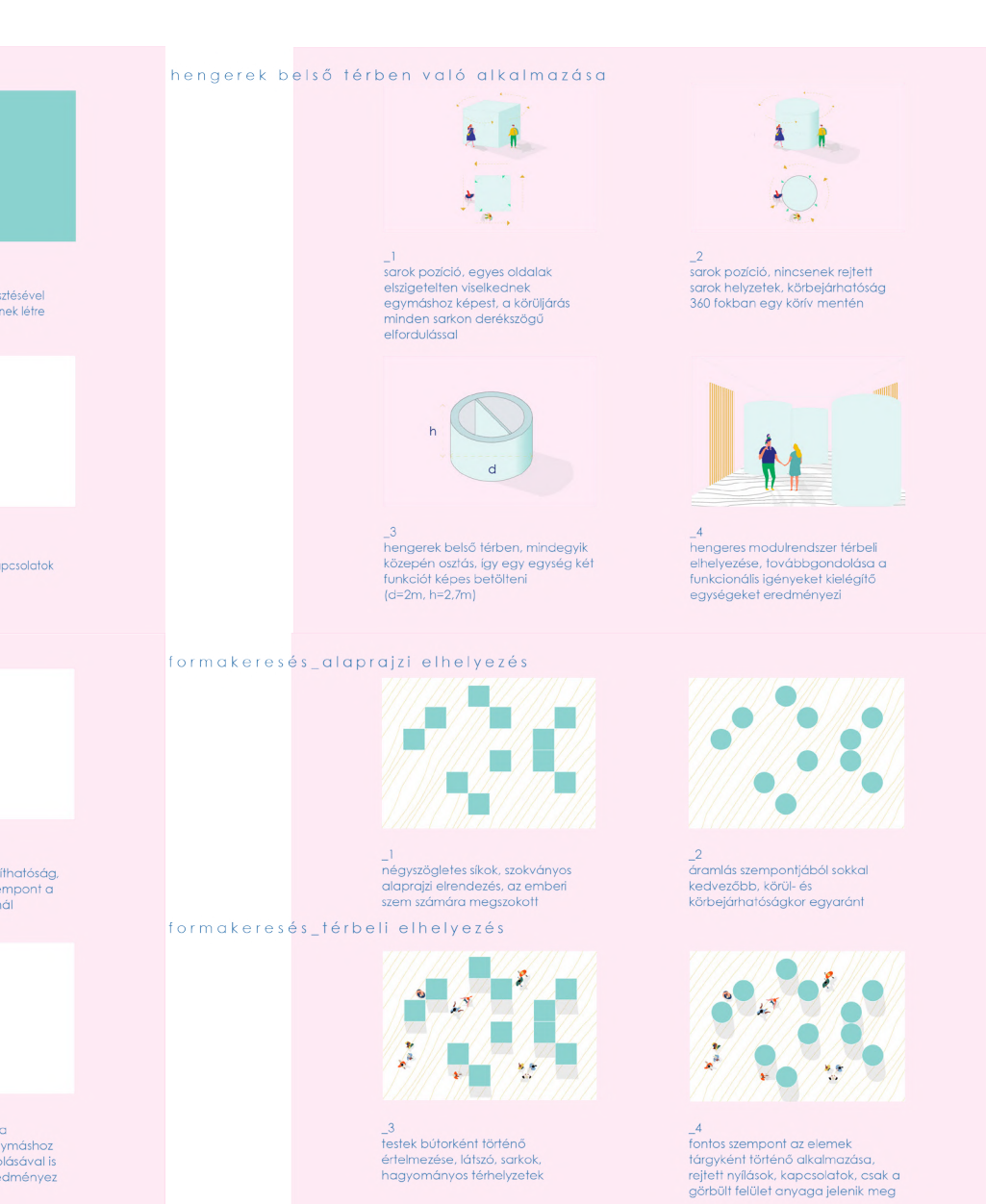

Fotó: Pénzes Laura

Az ott élők között főben is szeretnék hasznosítani a jelenleg üresen álló épületeket, hiszen kialakításának köszönhetően a nagy belsőtere sok lehetőséget rejt magában. A tulajdonosok részben privát használatban gondolkodnak, de nem zárkóznak el egy esetleges közösségi szerepű épület kialakításától sem. Ennek kapcsán egyetlen probléma merült fel, a pajták saját telken való megközelítése. Jelenleg a hátsókerthöz vezető Akácska névű zárt utca területtel való összeköttetés jelentheti a megoldást, így a magán használat továbbra is saját területről a Kossuth Lajos utca felől, míg a javasolt közösségi eseményekkor ezt a hátsó oldali bejárattal nyílnak meg.

5. oldal

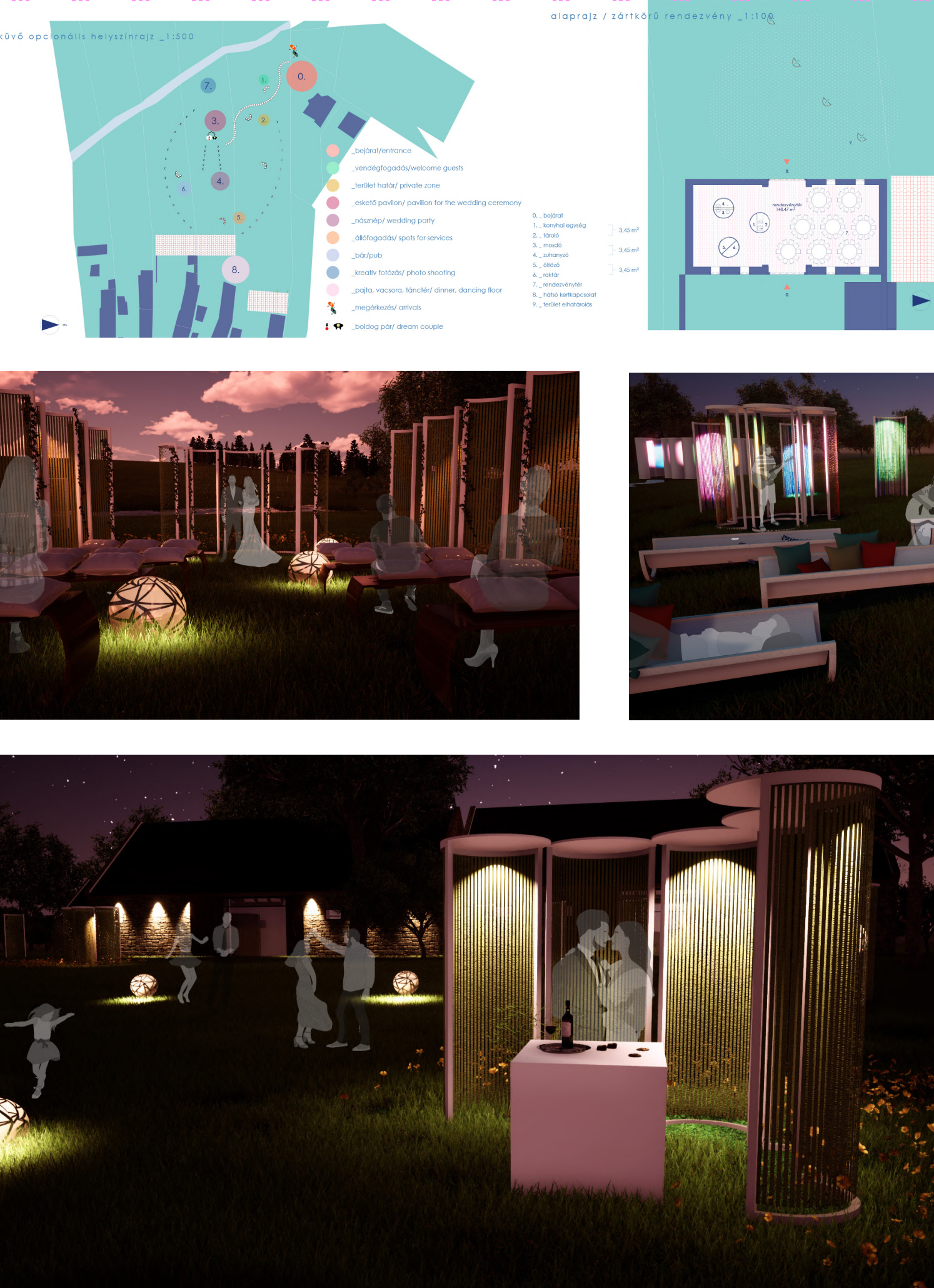
6. oldal

9. oldal

10. oldal

13. oldal

14. oldal

7. oldal

11. oldal

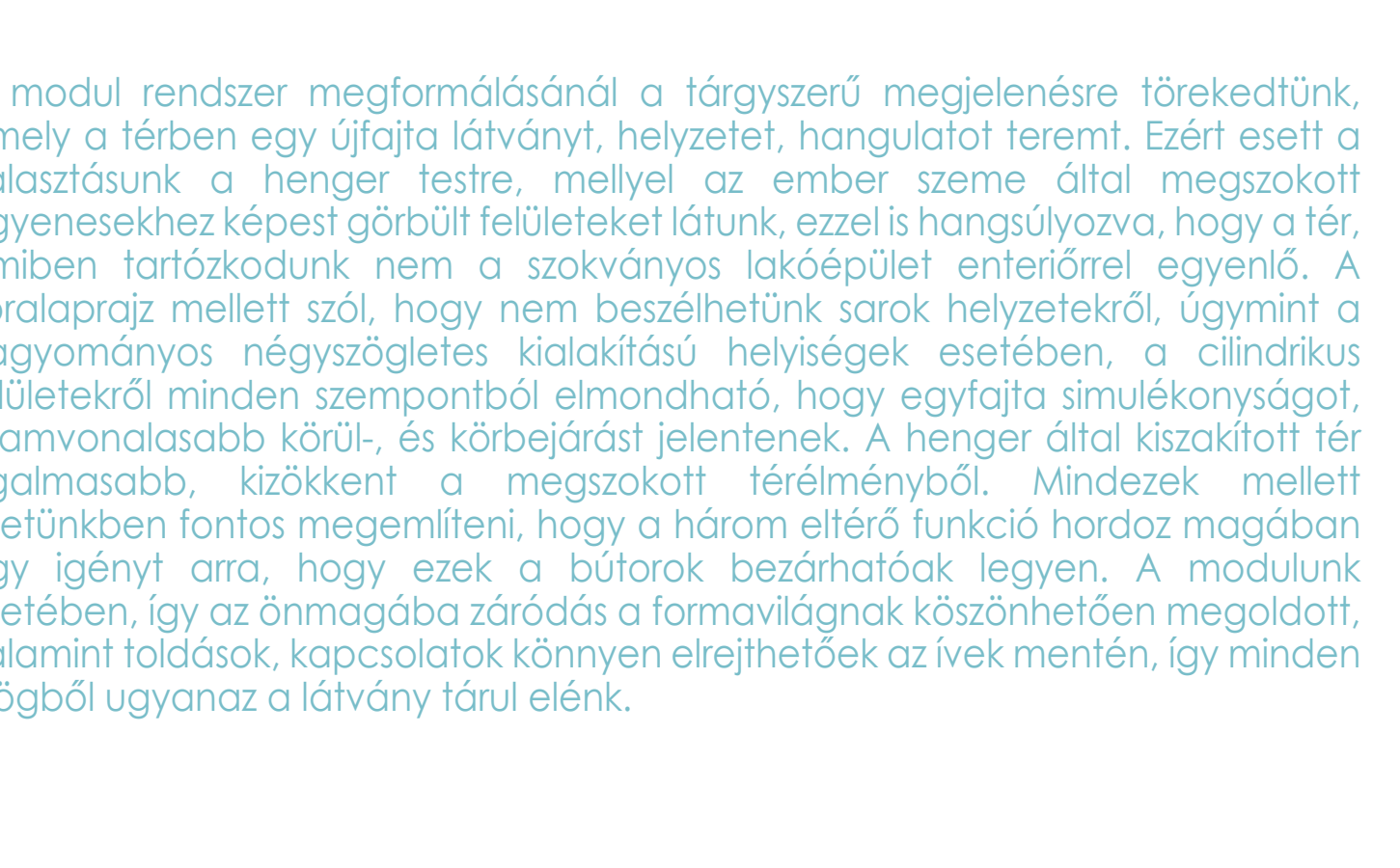

15. oldal

16. oldal

Továbbá a város számára történő kiterjesztés alapjainak valóságba ültetésére választ adhat egy olyan internetes platform, melyet bárki elérhet. Szükséges tehát egy olyan felület létrehozása, kiépítése, melyen keresztül feltérképezhető, hogy az év adott szakaszában mikor kívánja a közéletbe venni a területet, valamint a pajtát. A családok megkezdhetik a számukra szabad időpontokat az évben, melyek foglaltatnak, ezáltal elérhetővé válik személyek, szervezetek számára is az épület és a hozzátartozó tevékenység. Ebben az esetben a megközelítés az Akácska utca felől lehetséges, valamint a pajta átjárhatósága megszűnik, a belső udvar felé a bejárat lezárásra kerül. A való életben erre már létezik egy működő alternatíva, az Airbnb, melyhez hasonlóan létrehozható egy online piac, amin keresztül a pajtát, mint rendezvényhelyzet foglaltatják és kiadhatók. Ezáltal profittalnak belőle a családok is, és a város számára is formabontó lehetőség nyílik.

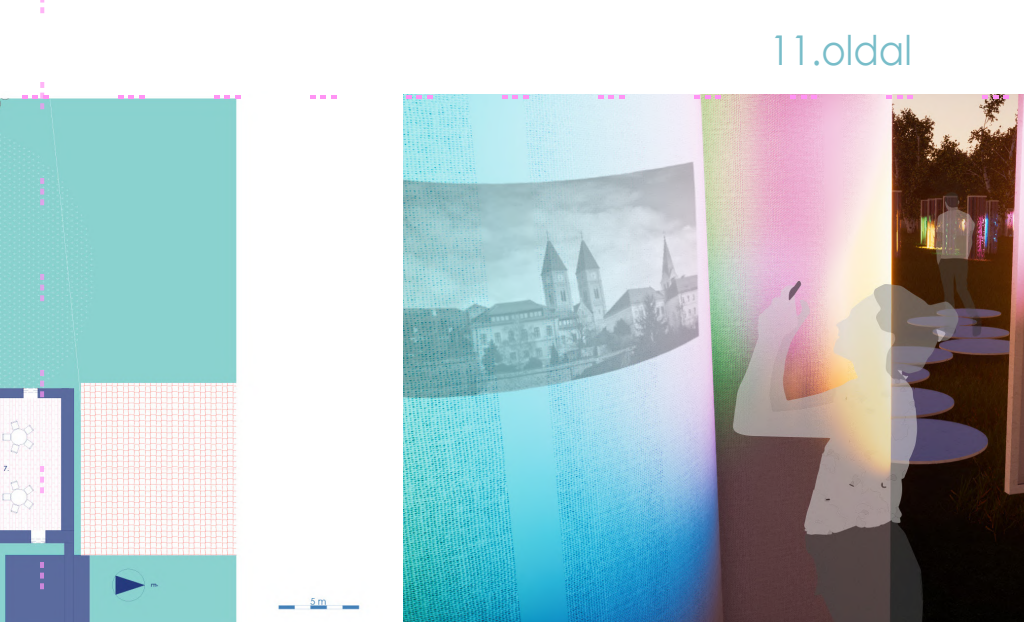
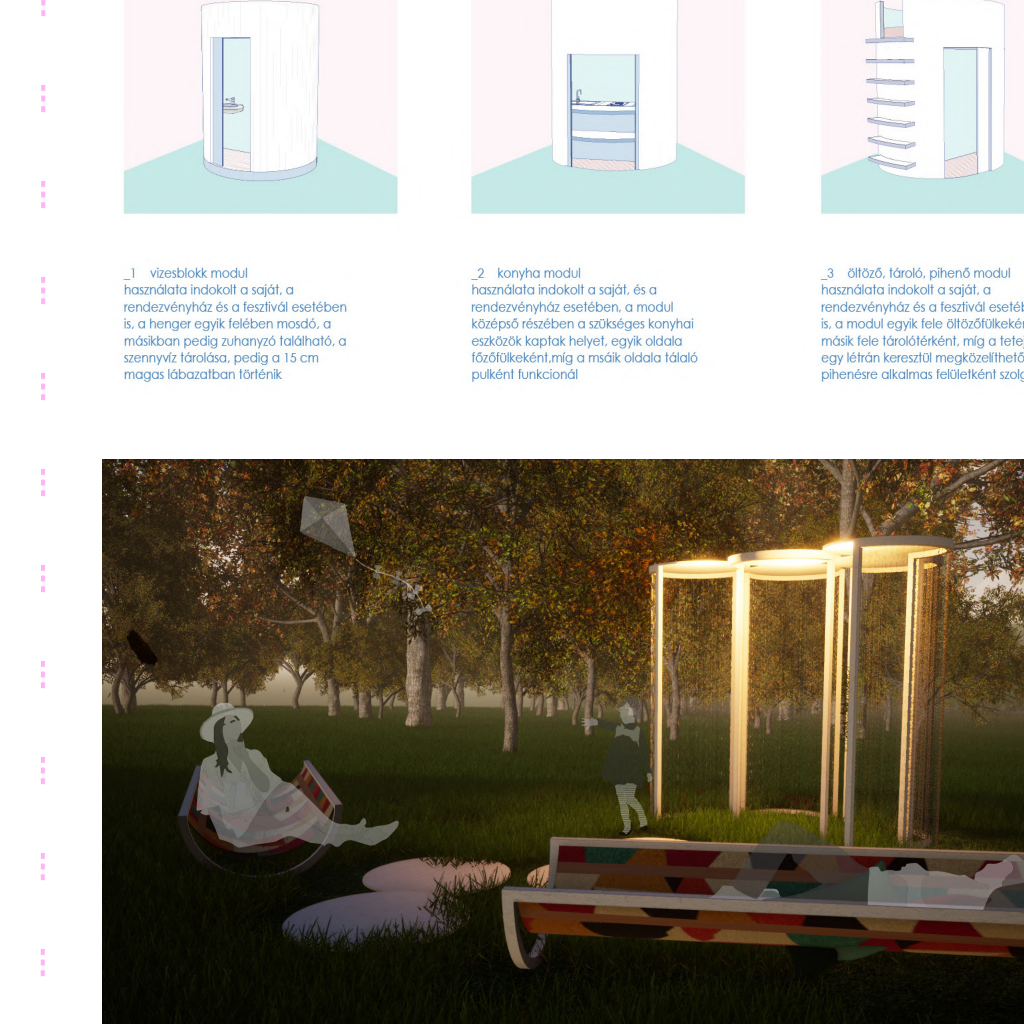

16. oldal

Építészeti elemek

Az építészeti tervezés alatt először a pajta épületét vizsgáljuk meg. Számunkra fontos volt, hogy megőrizzük a jelenlegi adottságait, tehát a kőfalakat, a látszófödésű falakat, a homlokzati oszlopok arányát. Szükségesnek éreztük, hogy az anyagot megjelenés ne változtassunk, látszófödésű falat, melynek alapjait az építészeti gesztus kicsi, nem a nagy beavatkozással akar tartalmat közzélni, sokkal inkább a modulokkal kialakított térszervezéssel. Az eredeti szerkezetek közül a tartószerkezetek jó állapota miatt, csak a hejálás cseréje javasolt, valamint a belsőfalak és jórészt kezelése, ezáltal a falak meszelését elvárjuk, melyet a textúra megmarad, viszont állapot megőrzés szempontjából kedvezőbb. A padlófelület jelenleg homokos felület, melyet az állandó használat miatt bontott felja barításra cserélünk. A központi kapunyílás jelenleg különböző méretű, azonban a külső oldalról az utólagos nyílás szűkítés igyekeztünk elérni, hogy az anyagot megjelenés jelleme feltehetőleg, ugyanis itt téglafalazt épület, melynek elbontásával az új egységessé lennének. A megnyitás így az épület két-két oldalán azonos méretben történik, az eredetihez képest annyit különbséggel, hogy a talpszínt magasságát megváltoztatjuk, így több természetes fényt beengedve a térbe. A belső udvar felől nagyobb felület alakítható ki vízviszoly kapcsolat a hátsó rész. Továbbá a kisablakok és a kapuk esetében is nyílászáró beépítése szükséges, mivel ezek mostani állapota nem megfelelő a huzamosabb tartózkodásra. A privát zóna felől fontos az alkalomszerű elvárosított a funkció függvényében, melyet függőleges osztású spaletta formájában képzelünk el. Felmerül az épület utólagos energetikai átalakítása, a fűtési kérdés körében, de mivel a pajtát esetében mindig csak időszakos emberi tartózkodásról van szó, így ennek megfelelően nem éreznénk átlagosan kialakítási módnak, ha korszerűsítjük. Mivel elsődleges építészeti szempont volt az anyagok megőrzése, megmutatása, egy esetleges fűtés rendszer kiépítésével ez nem valósulhat meg. Azonban a téli használhatóság érdekében hűségűzők alkalmazása jelenthet megoldást.

6. oldal

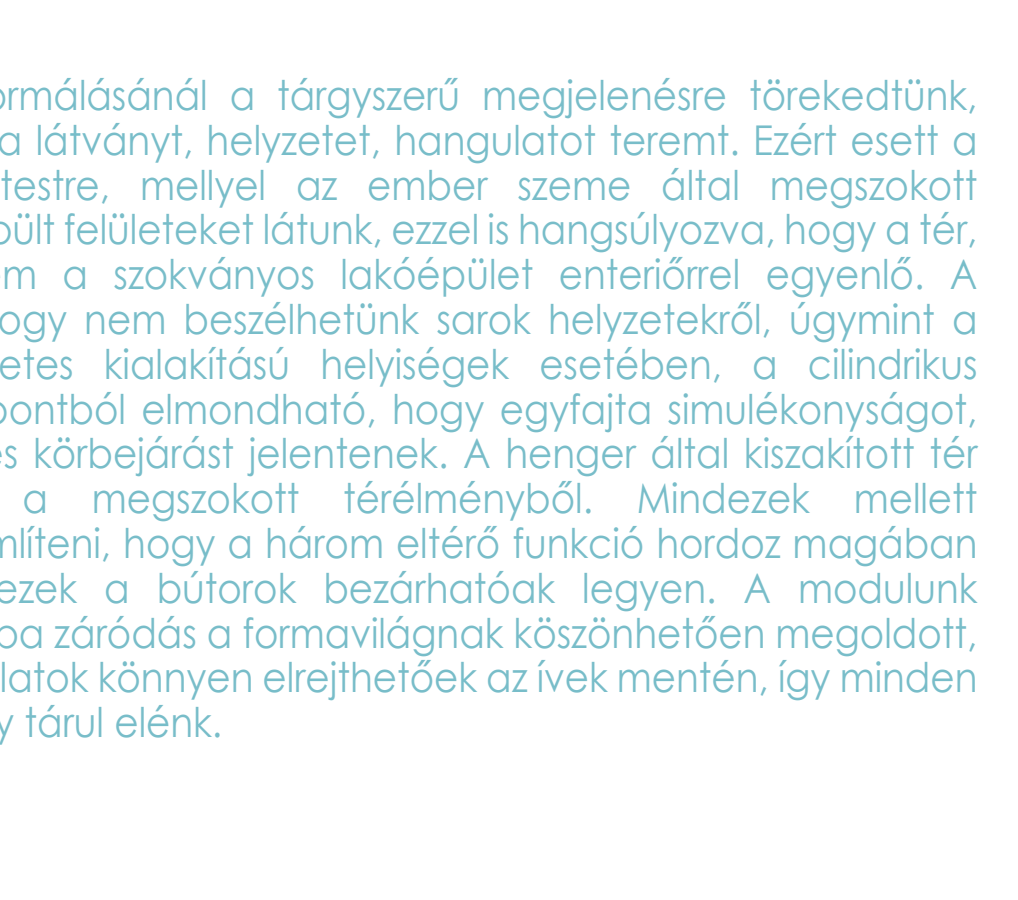
15. oldal

7. oldal

15. oldal

8. oldal

16. oldal

Konzekvencia / prototípus

Tervezésünk alatt tisztázódott, hogy számunkra most a feladat egy prototípus megalkotása, mely elsősorban Zirc-hez kapcsolódik, de Veszprém EKF 2023 jelképe, szimbóluma is lehet. Valamint igényünk az kialakításnál a környék kiépíthetőségére, sokszínűsítésre törekedni, hogy akár a későbbiekben egyszerűen legyártható és eladható legyen. Az egyszerűsége magában hordozza az összetett használatot, így termelve ideális hangulatot, megjelenést, formát különböző alkalmak esetén is. Ezzel az elképzeléssel új fejezetet nyithatunk Zirc kulturális életében, hagyományok felújításával, elrejtett helyek bevonásával, üres házak élettél való megtöltésével, és remélhetőleg ezzel erősítve a városokat és az ide látogatókat egymáshoz és a kultúrhoz fűződő viszonyát.

Forrásanyagok / hivatkozások

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Zirc>
<https://zirc.hu/>
<http://www.zircbiubi.hu/index.html>

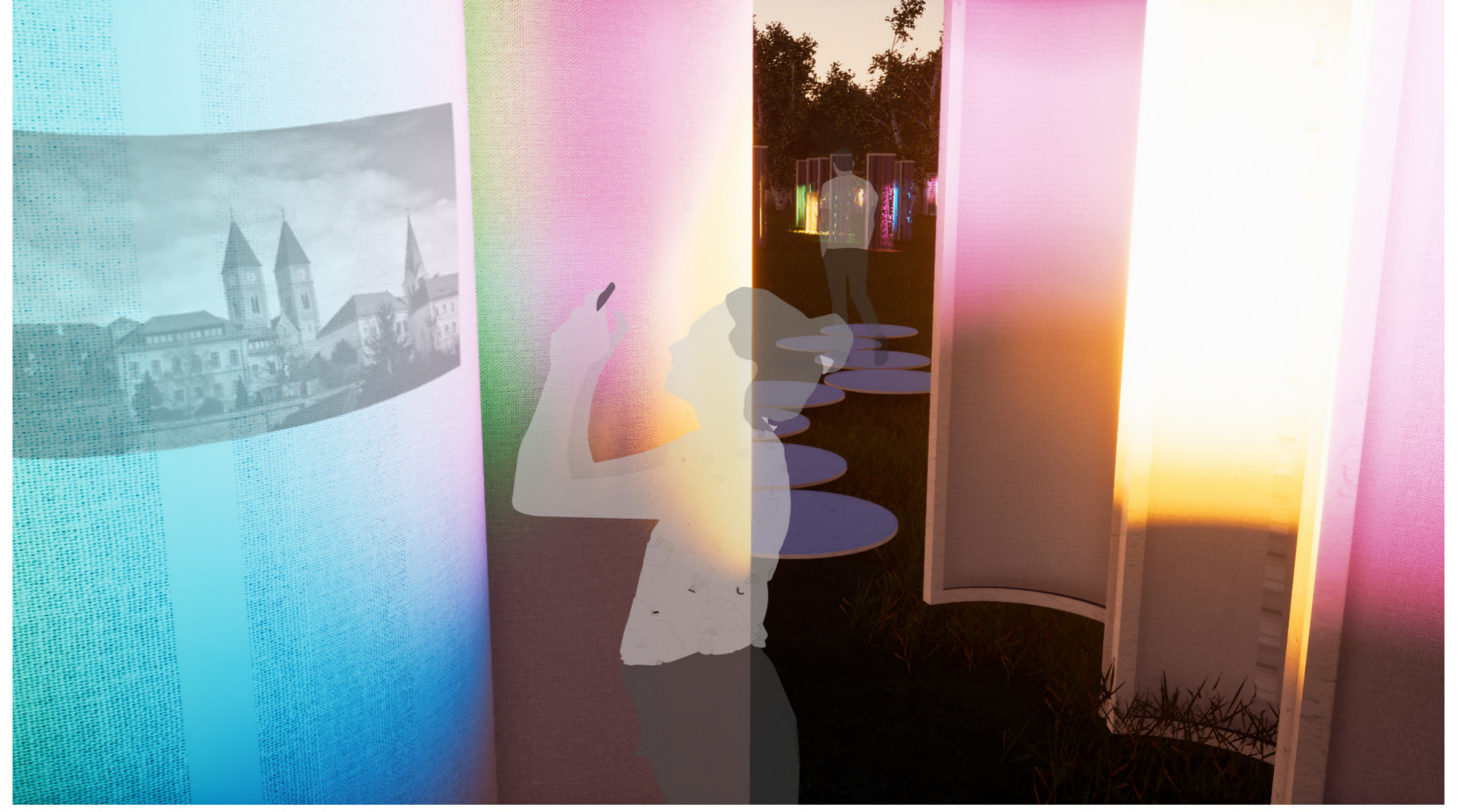
hengerek belső térben való alkalmazása

_1 sarkok pozíció, egyes oldalak elhajlítottan viselkednek egymáshoz képest, a körjárást minden sarkon derékszögű elfordulással

_2 sarkok pozíció, nincsenek rejtett sarkok helye, körbejárhatóság 360 fokban egy körív mentén

_3 hengerek belső térben, mindegyik közepén osztás, így egy egység két funkciót képes betölteni (d=2m, h=2,7m)

_4 hengeres modulrendszer térbeli elhelyezése, továbbgondolása a funkcionális igényeket kielégítő egységeket eredményezi

modul installációként való alkalmazása

alapegység, 1 m átmérőjű félcikluszra szerkesztett, 2,7 m magas henger

különböző típusú, sűrűségű és anyagú felületek használata

alapmodulok egymásba forgatása, egymás mellé helyezése meghatározza a kisebb tereket

síkok alkalmazásával belső egyenes felületek létrehozása

a vázban készített textillal öltöztetve létrehozása

vízszintes helyzetben is alkalmas a festőfelületként történő alkalmazásra

belső multifunkcionális modulrendszer

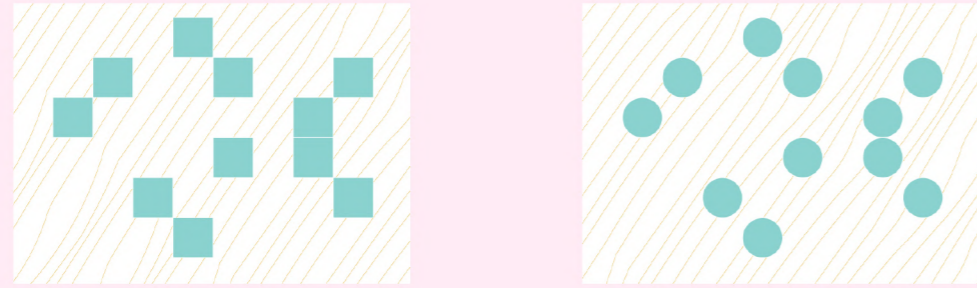
az elemek kialakításánál elsődleges szempont volt a bezárhatóság, összecsukhatóság kérdésének megoldása

_1 vízszintes modul használata indokolt a saját, a rendezvényház és a fesztivál esetében is, a henger egyik felében mosdó, a másikon pedig zuhanyzó található, a szennyvíz tárolása, pedig a 15 cm magas lábaltalban történik

_2 konyha modul használata indokolt a saját, és a rendezvényház esetében, a modul középső részében a szükséges konyhai eszközök kaptak helyet, egyik oldala főzőfelületként, míg a másik oldala tálató pulként funkcionál

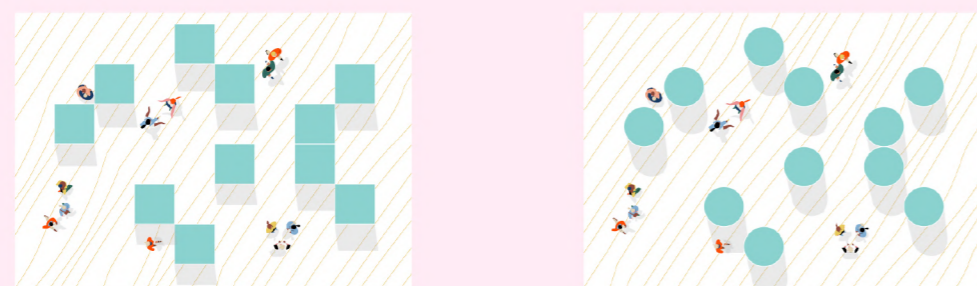
_3 ülő-, tároló-, pihenő modul használata indokolt a saját, a rendezvényház és a fesztivál esetében is, a modul egyik fele ülőfelületként, másik fele tárolóként, míg a teteje egy létrán keresztül megközelíthető pihenésre alkalmas felületként szolgál

formakeresés_alaprajzi elhelyezés

- _1** négyzetleges síkok, szokványos alaprajzi elrendezés, az emberi szem számára megszokott
- _2** áramlást szempontjából sokkal kedvezőbb, kör- és körbejárhatóságok egyaránt

formakeresés_térbeli elhelyezés

- _3** festék bútorként történő értelmezése, látás, sarkok, hagyományos térhelyezések
- _4** fontos szempont az elemek tárgyként történő alkalmazása, rejtett nyílások, kapcsolatok, csak a görbült felület anyaga jelenik meg

helyszín funkcionális elemzése_1:1000

Zirc földrajzi szempontból, mint „Bakony fővárosa” jelenik meg a köztudatban. A közelben elhelyezkedő megyeszékhely, Veszprém elnyerte a 2023 Európa Kulturális Fővárosa címet, melyhez kapcsolódó pályázatában a vonzáskörzetében található Zirc is érintett a tervezett fejlesztések, programok tekintetében. Az elképzelések között szerepel a falvak, községek pajtáinak felélesztése, az „Örömeze, örömtánc” keretében, ennek célja kulturális és közösségi programok helyszíneinek kijelölése és a helyi identitás megerősítése. A régi városközpontként működő középkori tér környezetében található tervezési helyszínünk. A templommal szemben nadrágszűj telteken háromszögletű parasztházak találhatók, melyekre három merőlegesen elhelyezkedő mezőgazdasági épület került. Tervezési helyszíneink ezek a pajták, melyek ma már kihasználatlanok, részben üresen állnak. A telkeket egy patak szeli ketté, melyhez a pajtától indulva először lejtő vezet, majd egy összekötő hidon átkelve a terület emelkedve folytatódik. A hatalmas zöld „mezőt” fák övezik, kisebb csoportosulásokkal vegyítve. A területet, valamint Zirc kulturális eseményeit vizsgálva indultunk el a koncepció megalkotásán. A telek adottságokat vizsgálva hamar kirajzolódott bennünk 3 lehetséges alternatíva a pajták tovább gondolására. Az első a lakók által is megfogalmazott igény, hogy a család mindennapjaiban újra szerepet kapjon és életre keljen. A második javaslatunk a telek kedvező adottságait figyelembe véve zártkörű rendezvények megtartására alkalmas helyszín megteremtése. A harmadik alternatíva a fentebb már említett teljes megnyitás a város és a környező települések számára, amely egy fesztivál keretében belül valósulhatna meg. Zirc köztudottan a Bakony szíve, így a fesztivált is viselhetné ezt a városra vonatkozó jelzöt „Bakony Heart” néven, mely a fiatalok és a felnőttek számára is vonzó megjelenést kölcsönöz.

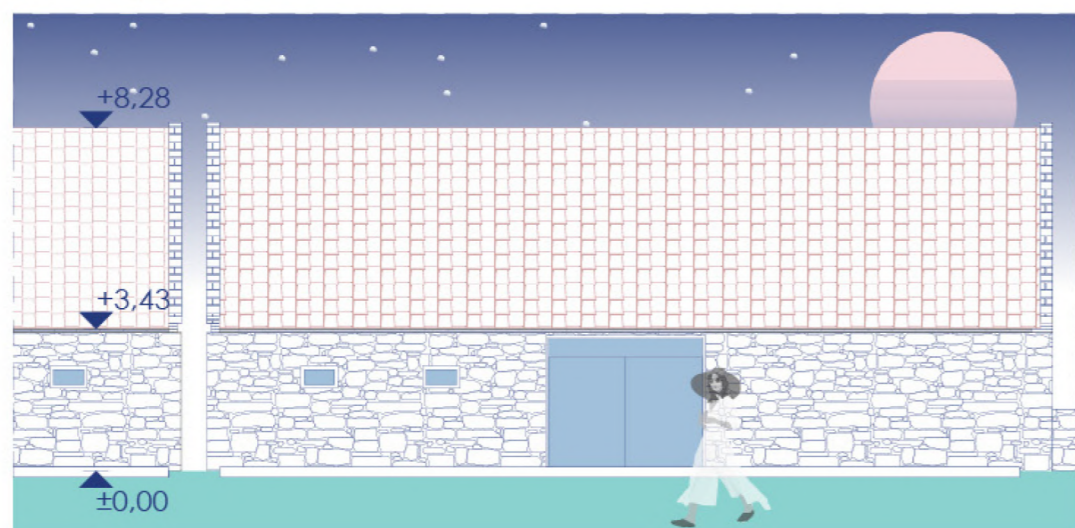

BAKONYI TÜNDERMESÉ / PÉNZES LAURA, TAMÁS VIVIEN / FÁBIÁN GÁBOR DLA, LASSU PÉTER

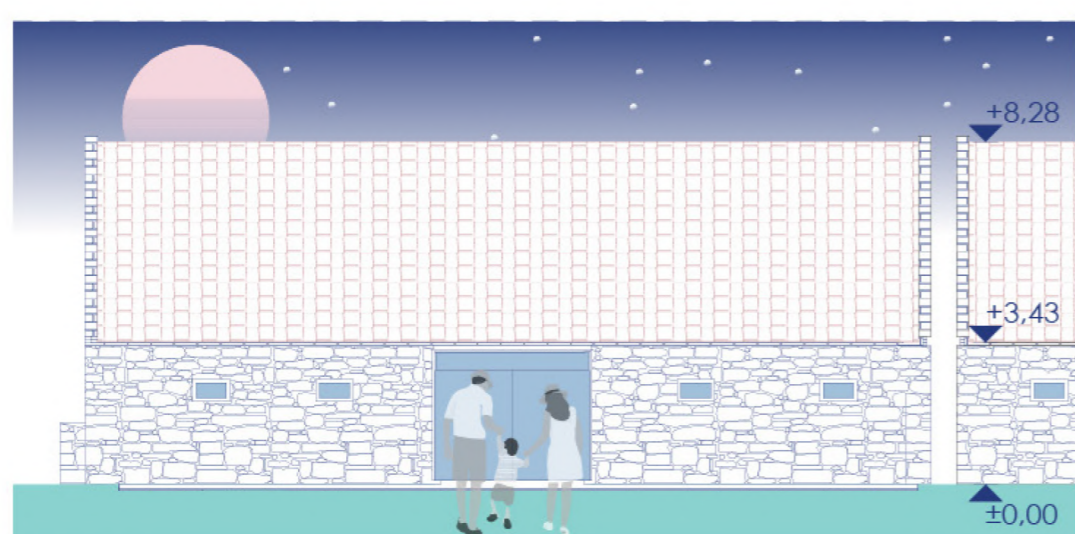
IDENTITÁS ÉS KULTÚRA' 7 _ tervező modul
TDK 2019

IPARTANSZÉK
www.ipar.bme.hu

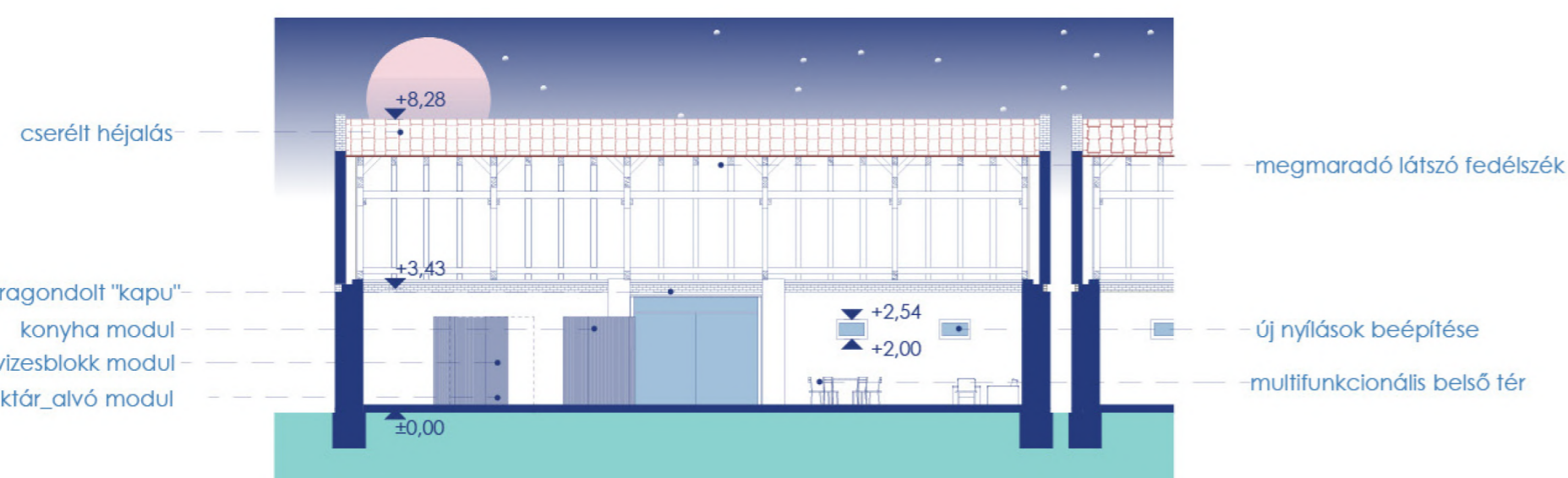
homlokzat/ hátsó kert felől _1:100

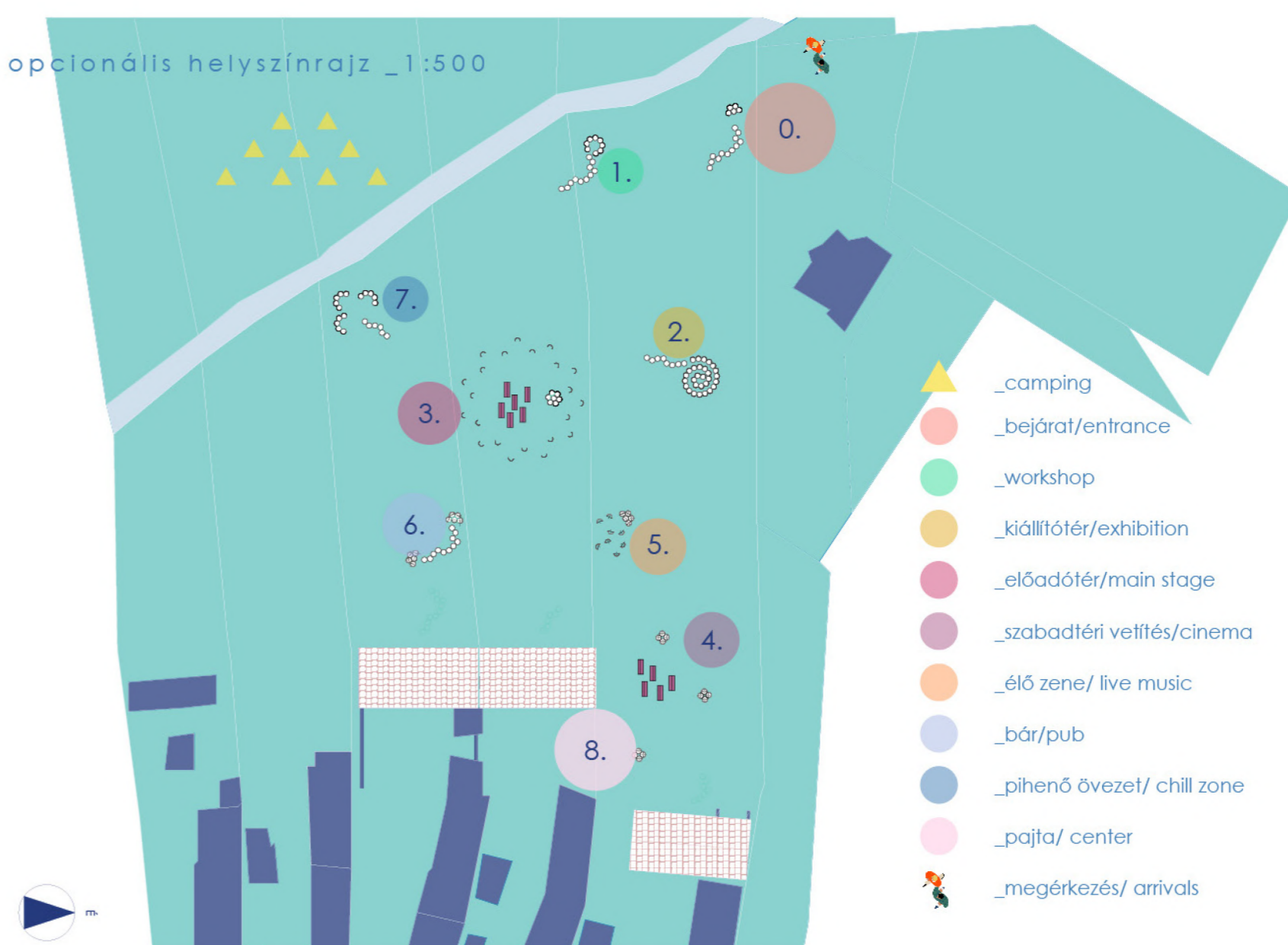
belső udvar felől _1:100

hosszmetszet _1:100

fesztiváli opcionális helyszínrajz _1:500

Az építészeti tervezés alatt először a pajta épületét vizsgáltuk meg. Számunkra fontos volt, hogy megőrizzük a jelenlegi adottságait, tehát a kőfalakat, a látszófedéscsíkakat, a homlokzati osztások arányát. Szükségesnek éreztük, hogy az anyagszerű megjelenésen ne változtassunk, látszódhassanak a textúrák, ne legyen a kialakítás hivatkozható, maradjon meg az adott karakter. A modulok területen történő elhelyezése a következők függvényében alakult, a család számára a közvetlen kert kapcsolatot létfontosságú kérdés, így kerti pihenő rész és tűzrakóhelyek létesítése ajánlott, ahol össze tud gyűlni a család, és közös időt töltenek el, élvezik a kert nyújtotta lehetőségeket. Rendezvényház esetében a hasznosított zöld terület tovább bővül a patakig, egyrészt fontos, hogy lehatároljuk a területet, kialakítsunk zártabb tereket, valamint kapcsolatot teremtünk az Akácfa utcai bejárat és a pajta között. A fesztivál területe már egészen a domboldalig húzódik, ami kedvező a kemping kialakítására, az épület előtti rész pedig a kiállítás, pihenés, film vetítés, előadások, szórakozás befogadására megfelelő. Tervezésünk alatt tisztázódott, hogy számunkra most a feladat egy prototípus megalkotása, mely elsősorban Zirchez kapcsolódik, de Veszprém EKF 2023 jelképe, szimbóluma is lehet. Valamint igyekeztünk a kialakításnál a könnyen elkészíthetőségre, sokszorosításra törekedni, hogy akár a későbbiekben egyszerűen legyártható és eladható legyen. Az egyszerűsége magában hordozza az összetett használatot, így teremtve ideális hangulatot, megjelenést, formát különböző alkalmak esetén is. Ezzel az elképzeléssel új fejezetet nyithatunk Zirc kulturális életében, hagyományok felélesztésével, elfeledett helyek bevonásával, üres házak étellel való megtöltésével, és remélhetőleg ezzel erősítve a városlakók és az ide látogatók egymáshoz és a kultúrához fűződő viszonyát.

BAKONYI TÜNDERMESÉ / PÉNZES LAURA, TAMÁS VIVIEN / FÁBIÁN GÁBOR DLA, LASSU PÉTER

IDENTITÁS ÉS KULTÚRA' 7 _ tervező modul

TDK 2019

IPARTANSZÉK
www.ipar.bme.hu